

Adalékok a szövegalkotás vizsgálatához (IV. rész)

Kérész Gyula, nyugdíjas tudományos kutató (szociológus-közgazdász-történész), Budapesten él, e-mail: kerezsgyula@gmail.com
Dr. Bartalos Erzsébet, Alistálon él, e-mail: alba2@post.sk

Rejtőzködő érzelmek

Az alistáli, a nyárasdi és a pozsonyeperjesi iskola negyedikes tanulói mindhárom, a nádszegiek két témában írtak dolgozatot. Egy-egy tanuló dolgozatainak egybevetése lehetővé teszi, hogy a tudatalatt megnyilvánuló vágyakat, félelmeket, indulatokat és más érzéseket is megvizsgáljuk. Az iskoláról írt dolgozat ugyanakkor bizonyítékul szolgálhat arra, hogy a szerepjátszó dolgozatok a tanulók emberi érzelmeit fejezik ki.

Egy alistáli fiú három dolgozata a gyerek szociális érzékéről tanúskodik. „Az én iskolám”-ban: *A busz megálló rögtön az iskola mellett van. Ez nagyon jó, mert akik más faluban laknak, könnyen és gyorsan hazaérhetnek. (...) Befejzésül azt szeretném, hogy ez az iskola nagyon-nagyon sokáig működjön, ilyen tiszta és szép környezetben, hogy az utána következők is tudják élvezni a tudományt. A „parkos” dolgozatban: (...) behunytam a szemem, és azt képzeltem, hogy én vagyok a hinta. Először is azért, mert a gyerekek boldogan és önfeledten hintáztak. Arra gondoltam, hogy ha én röpíteném őket, egészen a felhők fölé szállnának, mintha madarak lennének, és olyan szabadok is. A magasban közelről is láthatnák a repülőgépeket. Lassan kinyitottam a szemem, és ott álltam egy hinta előtt, ahol egy kisgyerek nagyon sírt, kiderült, hogy nincs, aki meghintáztatná. Az én segítségével és fantáziámmal a hinta újra a felhők köré repült. Külföldi kirándulásukról: Szüleimmel elindultunk Ausztriába a „Märchenpark” nevű családi vidámparkba. (...) Németül volt kiírva minden, ezért én kalauzoltam körbe anyuékat, mert a német nyelv nem okoz nehézséget. (...) A német gyerekekkel összeismerkedtem, és együtt húztuk át a kalózhajót egyik parttól a másikig.*

Két másik alistáli fiú mindhárom dolgozatában érintette az étkezés kérdését, ami arra utal, hogy szeretik a hasukat. Egyikük alighanem válogatós, mert az iskoláról ezt írja: *Ebédelni egy másik épületbe járunk. Sok az olyan étel, amit én nem szeretek, ezért ritkán járok ebédre. Parkos dolgozatában kutyaként ezt mondja: Csakis a legfinomabb falatokat enném meg. Idegenektől nem fogadnám el az ételt. Horvátországba azért is szeret menni, mert a tengerpart közelében nagyon finom fagyilaltot árulnak. A másik fiú nem válogatós, ő ugyanis ezt írja az iskoláról: Mindennap finom ebédet kapunk. Parkos dolgozatában falánk kutyának képzelte magát: Rám fér a futás, mert egy kicsit elhíztam. Nagyon szeretem a kutyatápot és a csirkecombot. Görögországi látogatásuk kapcsán így ír: „Szeretem az ételeket, mert finomak. Egy pszichoanalitikus bizonyára találna szimbolikus magyarázatot arra, hogy a két fiú idézett mondataiban miért szerepel négyszer is a „finom” szó.*

Egy nádszegi kislány iskoláról írt dolgozatából kiderül, hogy mint a legtöbb gyerek, izgul az órákon: *Reggel mindig sietek az iskolába, hogy még beszélgetni tudjak a barátnőimmel, mielőtt becsengetnek. Amikor elkezdődik a tanítás, néha kicsit izgulok, pedig mindig felkészülten indulok el. Aggódok, hogy milyen jegyet fogok kapni, vagy hogyan fogom megírni a dolgozatot. Parkos dolgozata azt sejteti, hogy félénk alkata miatt jobban izgul, mint a többiek: Sárگا színű virág vagyok, és a falu közepén, a templomkertben nőttem fel. Sokan megfordulnak ott, így mindig rettegésben élek. Amikor mise van, vagy játszanak a játszótéren a gyerekek, folyton rám taposnak. Vannak olyan gyerekek is, akik tépkedik a növényeket. De az is megtörtént, hogy egy gyerek megöntözött. Akkor nagyon boldog voltam. (...) Mindig*

abban bízom, hogy nem fognak bántani, mert a virágokat mindenki szereti.

Egy másik nádszegi kislány az iskolájáról ezt írta: *Az én iskolám szép és jó, csak az az egy baj van, hogy nem szeressük. Lelkiállapotát ő is kutyaként fogalmazta meg: A felnőttek mindig azt mondják rólam a gyerekeknek: Nehogy megfogd azt a csúnya, piszkos, buta kutyát! Én rögtön megharagudok és elkezdek ugatni és sírni. Nem érti senki sem, hogy miért ugatok. Nem is értenék meg. Az a jó a parkban, hogy van hol laknom. Bárcsak tudnék emberi nyelven beszélni, hogy megmondhassam, hogy kell bänni egy kutyával. Háv-háv!*

Egy harmadik nádszegi kislány iskoláról írt dolgozatában szerepel a következő mondat: *Vannak csúnya részei is az iskolának, mert a rossz gyerekek rongálják a tárgyakat. A kislány parkos dolgozatából sejteni lehet, hogy miért fáj neki annyira a „rongálás”. Helló, én vagyok Nádszegen a hinta. (...) részben irigyelhetek, mivel nem csúfol és sérteget senki, mert azt hiszik, hogy én nem is élek, pedig de! De van hátránya is, mivel már egypárszor össze is törtek a nagyok. (...) Ez van, de nekem jó itt. Csak hát éjszaka sötét van, és félek. Azért építhetnének ide egy házat, amiben van plazma Tv, léghoki, fotel és más jó dolog. De ezt sajnos nem lehet megvalósítani.*

Végezetül egy budapesti dolgozatról: *Én vagyok a Gesztenyés park legszebb mókusa. (...) Az emberek mindig megcsodállnak. (...) A gyerekek sem dobálnak kövel és piszkálni sem piszkálnak. (...) A gyerekek kijönnek játszani, a felnőttek sétálni, a kutyások kutyát sétáltatni, amit én nem nagyon szeretek.*

Az idézet szerzője csak egy dolgozatot írt, de a helyesírási hibák sejtetik, miért lenne „legszebb mókus”.

(Folytatjuk)